

Asia: VM003:00/2017 VM/155/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 5 §, 6 § ja 7 §:n 1 momentin kumoamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Lakiehdotuksella on tarkoitus implementoida kansallisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta 1016/2102/EU. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi viranomaisten sekä muiden julkista tehtävää hoitavien velvollisuudesta järjestää digitaaliset palvelut hallinnon asiakkaille sekä tähän järjestämiseen liittyvistä velvollisuuksista. Ehdotettavalla lailla pyritään edistämään palvelujen laadukasta ja tietoturvallista tarjoamista julkisella sektorilla sekä saavutettavuusvaatimuksilla parantamaan yhteiskunnan erityisryhmien edellytyksiä selvitä omatoimisesti julkisen sektorin digitaalisten palvelujen käytöstä.

Lakiehdotuksen tarkoituksen ja tavoitteiden osalta ei ole huomautettavaa, koska myös julkisen sektorin tulee pysyä mukana digitaalisessa kehityksessä.

2. Kommentit lakiehdotuksen pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

1 luku: Yleiset säännökset

Yleisten säännösten osalta ei ole huomautettavaa.

2 luku: Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

,Digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle lain mukaisesti tulee edellyttämään lisätyötä, koska nykyinen järjestely ei välttämättä ole lain edellyttämällä tasolla. Vakuutusosoikeus on mukana hallintotuomioistuinten toiminnan sähköistämishankkeessa HAIPA:ssa jossa yhtenä osiona on sähköisten palvelujen järjestäminen hallintotuomioistuinten asiakkaille. Hankkeeseen liittyvässä asiointipalvelun suunnittelussa saavutettavuusvaatimusten täytyminen tultaneen ottamaan huomioon.

3 luku: Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

Digitaalisten palvelujen järjestämiselle on asetettu varsin laajat velvoitteet, mutta ne on toki täytettävissä. Palvelujen osalta tietoturvallisuus, tietosuoja ja yhteensopivuus on tietoteknisesti järjestettävissä. Sen sijaan löydettävyys, helppokäyttöisyys, havaittavuus ja ymmärrettävyys ovat jossain määrin suhteellisia käsitteitä ja palvelujen onnistuminen riippuu myös niiden käyttäjien omista digitaalisista taidoista. Yhdenmukaistettuja standardeja on lakiehdotuksen mukaan kuitenkin tarjolla, joten tämä auttaa suunnittelussa. Saavutettavuusselosteen laatimisessa on oma työnsä, mutta direktiiviin perustuvana sen laatimiselle ei liene vaihtoehtoa. Saavutettavuuspalautteesta säätäminen on sinänsä perusteltua, koska hyvinkin suunniteltuun järjestelmään on voinut jäädä ennakolta näkemättä jääneitä puutteita. Saavutettavuuskantelua ja -valitusta koskevasta sääntelystä ei ole huomautettavaa.

4 luku: Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

Valvonnasta ja oikeussuojasta ei sellaisenaan ole huomautettavaa, mutta ainakin alkuvaiheessa valvontaviranomainen voi olla varsin työllistetty ja muutenkin toteuttaessaan sille määrättyjä tehtäviä. Sitä, missä määrin ehdotettuun lakiin pohjautuvat valitukset työllistävät hallinto-oikeutta, on etukäteen vaikea arvioida.

5 luku: Erinäiset säännökset

Erinäisiin säännöksiin sisältyvät siirtymäsäännökset ovat lain täytäntöönpanon kannalta selkeästi tarpeellisia.

3. Kommentit vaikutusten arviointiin

Taloudellisia vaikutuksia on vaikea tässä vaiheessa arvioida. HAIPA-hankeeseen sisällytettynä ne eivät sellaisenaan kohdistu suoranaisesti hallintotuomioistuimiin, mutta voivat lisätä hankkeen kustannuksia. Merkittävä taloudellinen vaikutus tulee siitä, jos ja kun palvelujen tarjoajien tulee jatkossa seurata erilaisten digitaalisten tiedonvälitysjärjestelmien kehitystä ja päivittää palvelunsa tämän mukaisesti.

4. Muut kommentit

Ei lisäkommentteja.

Pystynen Juha
Vakuutusosikeus - vakuutusosikeuden ylituomari